

Diospyros kaki is als vrucht (kaki) steeds vaker bij supermarkten te koop. Dat de boom goed toepasbaar is in de Nederlandse tuin, is echter nog vrij onbekend. Een volwassen boom kan onze winterse kou volgens kweker Albrecht Brands zeker aan.

Tekst: Emiel van den Berg
Fotografie: www.visionpictures.com

Diospyros kaki

Plantnaam: Diospyros kaki
Groevorm: kleine boom
Blad: ovaal tot elliptisch, donkergroen
Bloem: bleekgeel, juni
Bijzonderheden: eetbare vruchten

Voor Nederland is Diospyros een onbekend plantengeslacht. In de (sub)tropen is het echter een veel voorkomende plant waarvan rond de 480 soorten en een groot aantal cultivars bekend zijn. In Nederland draait het vooralsnog om drie soorten: D. kaki, D. lotus en D. virginiana.

Diospyros behoort tot de Ebenaceae, de dadelpruimfamilie. Deze familie bestaat voornamelijk uit het geslacht Diospyros (inclusief de soorten die vroeger onder de naam Maba bekend waren) en het kleine geslacht Euclea, een groep wintergroene heesters en bomen die van nature vooral in Afrika voorkomt. De familienaam Ebenaceae verwijst naar ebbenhout, het geliefde harde hout dat Diospyros produceert. Dit zwartgekleurde hout is zo zwaar dat het zinkt in water. Ebbenhout wordt onder andere toegepast voor sierwerk, lijsten, finier, schaakstukken en pianotoetsen. Handel en invoer van ebbenhout is tegenwoordig echter streng gereguleerd of zelfs verboden. Behalve om het hout is Diospyros ook bekend om zijn vruchten, waarvan de kaki in Nederland aan een opmars bezig is.

BESCHEIDEN OMVANG

Albrecht Brands van Flores in Terra kweekt veelal planten uit de zuidelijke regiones die uiteraard lang niet allemaal bestand zijn tegen de natte en koude Nederlandse winters. De meeste worden in Nederland als kuipplant gehouden. Toch kent zijn aanbod verschillende planten die onze winter wel aankunnen. D. kaki is een van zijn favorieten. "Een boom die het prima doet in de vollegrond en zowel in de boomgaard tussen de appels en peren als in de kleine tuin tussen sierplanten is aan te planten. De uiteindelijke omvang blijft bescheiden." De bladverliezende D. kaki – de kaki of Chinese persimmon – vormt een boom met een

ALBRECHT BRANDS:

'Geschikt voor kleine Nederlandse tuin'

eironde tot ronde kroon die, eenmaal volwassen, 7 meter hoogte kan halen. In het voorjaar verschijnt het gaafrandige, leerachtige blad dat verspreid aan de takken staat. Dat glanzend donkergroene blad is ovaal tot elliptisch en soms wel 18 cm lang. Na het verschijnen van het blad openen zich de kleine klokvormige bloemen vanuit de bladoksels aan jonge twijgen. "Die bloemen zijn bleekgeel van kleur, weinig opvallend."

D. kaki is vooral waardevol vanwege de vruchten. Kenmerkend voor die naar dadels smakende vruchten is dat de kelkbladeren er vaak – viertallig – aan blijven. Vanaf oktober/november kleuren ze zachtoranje. "Na het vallen van het blad blijven de decoratieve vruchten vaak nog lang aan de takken hangen. Uitdunnen is dan belangrijk, want soms breken takken onder het gewicht van het vele fruit." Het afrijpen vraagt aandacht. "Daarvoor is een warme, zonnige nazomer nodig." Onrijpe vruchten zijn niet eetbaar, ze bevatten veel looizuur waardoor de smaak wrang is.

POTGEKWEKT

Een bekend ras is de zaadloze 'Triumph' ('Sharon') die veel in Israël wordt gekweekt.

Brands kweekt verschillende andere cultivars, zoals 'Cioccolatina', 'Mela', 'Vanglia', 'Tipo', 'Rojo' en 'Brilliant'. Hij benadrukt dat het belangrijk is de planten nooit als wortelgoed te kopen. "Dat slaat moeilijk aan. Veel beter is het om goed doorwortelde potplanten aan te schaffen." Zijn aanbod is ruim voldoende, maar "de consument moet er in de regel wel voor naar de gespecialiseerde tuincentra met een uitgebreide groenafdeling."

Naast D. kaki is D. lotus, de dadelpruim of godenpeer, noemenswaardig. In de Leidse Hortus staat een zeer oud exemplaar, waarschijnlijk uit 1736. D. lotus groeit voornamelijk in de zuidelijke landen en haalt daar 20 meter hoogte. De kleine ronde vrucht – maximaal 3 cm in doorsnede – is zacht en smaakt zoet. Rijpe vruchten zijn geel tot geeloranje. In China dient D. lotus veel als onderstam van D. kaki. Het minst bekend is D. virginiana uit de Verenigde Staten die het prima in Nederland doet. De boom kan 20 meter hoogte halen en bloeit hartje zomer. De (ovaal)ronde oranje vruchten blijven klein, tot 6 cm in doorsnede. Bekende commerciële cultivars zijn 'Even Golden', 'John Rick', 'Woolbright', 'Miller' en de zaadloze 'Ennis'.